

Чернець Ілона Сергіївна
аспірантка кафедри фінансів ім. С. І. Юрія
ЗУНУ, м. Тернопіль

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОТЕКЦІОНІСТСЬКИХ ЗАХОДІВ ДЕРЖАВИ

Із проголошенням України як незалежної держави її входження у світову спільноту стало загальноприйнятим та цілком виправданим завданням, адже тільки інтегруючись у світове господарство Україна може ефективно розвиватися та шукати нових економічно вигідних для неї партнерів. Проблемою української економіки початку років незалежності стала не стратегія її виходу на зовнішній ринок, а формування її економічного іміджу, підвищення її конкурентного рейтингу, а також захист власних інтересів серед інших, більш розвинутих, країн світу. На жаль, ця проблема залишається нагальною і на сьогодні. Для захисту своїх інтересів, особливо в умовах сучасної нестабільності економік у всьому світі, Україна вимушена вдаватися до заходів економічного протекціонізму.

Питання протекціонізму є на сьогодні актуальним не лише для України, адже майже будь-яка держава використовує окремі заходи протекціонізму, хоча більшість з них є, так звані, «прихованими». Проте саме для української держави це питання стоїть досить гостро, так як для неї, як для країни з перехідною економікою, характерні фундаментальні дилеми в сфері організації становлення відкритої до зовнішнього світу ринкової системи, і, зокрема, кардинальне питання: чому віддати перевагу – протекціонізму чи свободі торгівлі.

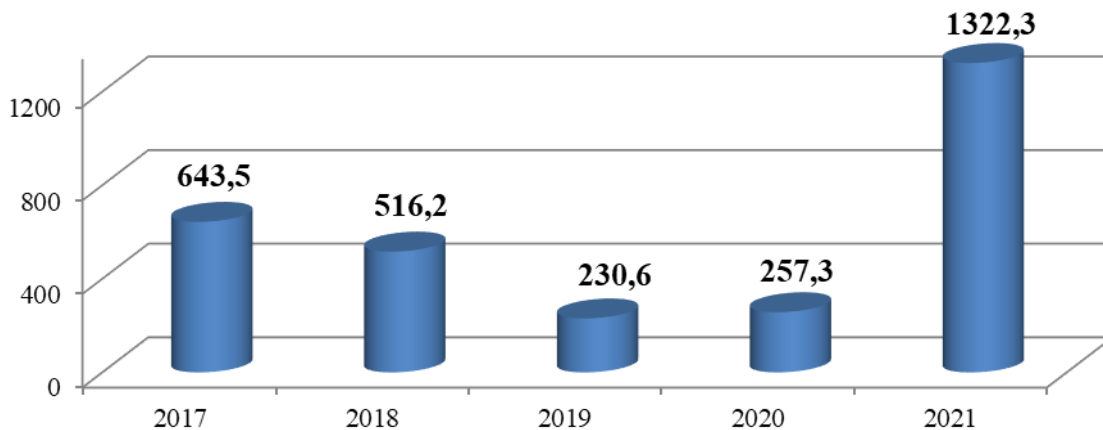

Рис. 1. Надходження вивізного мита до бюджету протягом 2017-2021 рр., млн грн [1; 2].

З рис. 1 видно різке зростання вивізного мита у 2021 році, порівняно із попередніми роками. Це пов'язано із тим, що у період пандемії уряд ввів низку обмежень щодо вивозу з країни товарів медичного призначення, щоб захистити вітчизняний ринок від дефіциту товарів.

Отже, можна зробити висновок, що особливі види мита не мають великого фінансового значення для бюджету країни. Вони складають досить незначну

частку у податкових надходженнях. Це пояснюється тим, що особливі види мита є протекційними, а не фіскальними. Їх введення призводить до різкого скорочення імпорту конкретного товару, що походить із певної країни, і, відповідно, до зменшення доходів державного бюджету. Проте, їх застосування виправдовує себе з точки зору захисту національного виробника, збереження робочих місць. Втрати бюджетних доходів від недоотримання ввізного мита компенсуються податковими надходженнями, що сплачуватимуть вітчизняні підприємства, для захисту яких було введено особливі види мита.

Таким чином, Україна активно застосовує протекціоністські заходи для регулювання зовнішньоекономічної діяльності, що відіграють значну роль в економіці держави. Дані методи призначені відкрито та легально регулювати потоки імпортованих товарів та послуг, а також стимулювати виробництво орієнтованих на експорт товарів вітчизняного виробника.

Сучасний механізм впливу на експортно-імпортні операції передбачає комплекс взаємодоповнюючих тарифних та нетарифних заходів, які постійно змінюються під впливом розвитку виробничих сил та інтересів виробників і споживачів. Одними із заходів, що спрямовані на захист національних товаровиробників є особливі види мита – антидемпінгове, компенсаційне та спеціальне. Головне призначення захисних видів мита полягає у скасуванні недобросовісної конкуренції та несправедливої торговельної практики.

Список використаних джерел:

1. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://www.treasury.gov.ua>
2. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://tax.gov.ua>